

Wykorzystanie **SKUTERA WODNEGO** w pracy policji wodnej

Fot. 1. Skuter wodny. Zdj. K. Czerwińska.

kom. Kinga Czerwińska

Zakład Szkoleń Specjalnych CSP

Zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych przez Policję wymaga zarówno odpowiednich umiejętności funkcjonariuszy, jak i wyposażenia w odpowiedni sprzęt. Takie cechy skuterów wodnych jak m.in.: małe rozmiary, niewielkie zanurzenie, duża prędkość, ekonomika eksploatacji oraz możliwość doposażenia w platformę ratowniczą sprawiły, że coraz częściej są one wykorzystywane przez policyjnych „wodniaków”. W 2019 r. w Komisariacie Wodnym Policji w Poznaniu wprowadzono pierwsze skutery wodne w policyjnych barwach – szybkie i zwinne jednostki o napędzie strugowodnym. Pod koniec roku 2023 było ich już kilkanaście na całą Polskę, w tym 2 skutery w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie – w Bazie Szkoleniowej w Kalu.

WSTĘP

Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego m.in. na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania jest jednym z podstawowych zadań Policji¹. Służbę na wodach i terenach przywodnych pełnią policjanci komisariatów wodnych Policji, komórek wodnych Policji lub policjanci wyznaczeni z innych jednostek i komórek organizacyjnych Policji². Do ich zadań należy m.in.: zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się, pływających i uprawiających sporty wodne, niesienie pomocy tonącym, prowadzenie akcji ratowniczych i poszukiwawczych, ściganie i zatrzymywanie sprawców przestępstw i wykroczeń, kontrola organizatorów imprez, a także dróg wodnych, w tym ochrona przyrody i środowiska naturalnego³.

O ile realizacja zadań Policji w zakresie bezpieczeństwa i porządku może odbywać się przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych sił, o tyle zadania na wodach realizują policjanci posiadający specjalistyczne kwalifikacje i przeszkolenie. Zadania policji wodnej na wodach śródlądowych, morskich i terenach nadmorskich realizuje pięć komisariatów specjalistycznych Policji – w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu i Gdańsku – oraz 6 komórek wodnych – na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku), mazowieckiego (w Radomiu), warmińsko-mazurskiego (w Olsztynie) i zachodniopomorskiego (w Szczecinie). Są to nieetatowe zespoły działające przede wszystkim w sezonie letnim.

Wypełnianie przez policję wodną obowiązków, do których należy m.in. dbanie o bezpieczeństwo osób przeby-

wających nad wodą, niesienie pomocy tonącym, ochrona środowiska, kontrola wałów przeciwpowodziowych, akcje ratownicze podczas katastrof i klęsk żywiołowych, wymaga korzystania ze specjalistycznego sprzętu. Gdy powstały pierwsze struktury policyjne w niepodległej Polsce, po 123 latach zaborów, policjantom wodnym wystarczały łodzie pływające z niewielkimi doczepnymi silnikami. Jednakże szybkie zmiany w technologii oraz coraz nowsze sposoby rozrywki i spędzania wolnego czasu na wodzie wymusiły ewolucję, a raczej rewolucję w wyposażeniu policyjnych jednostek wodnych. Dzisiaj policjanci wodni, oprócz łodzi motorowych, mają do dyspozycji również samochody terenowe i osobowe (także o napędzie elektrycznym), quady, poduszki, łodzie o napędzie śmigłowym, a nawet rowery i drony, czyli bezałogowe statki powietrzne. W 2019 r. w Komisarzacie Wodnym Policji w Poznaniu wprowadzono pierwsze skutery wodne w policyjnych barwach – szybkie i zwinne jednostki o napędzie strugowodnym. Od tego czasu coraz więcej takich jednostek pojawia się we flocie poszczególnych komisariatów i jednostek wodnych. Pod koniec roku 2023 było ich już kilkanaście na całą Polskę, w tym 2 skutery w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie – w Bazie Szkoleniowej w Kalu.

HISTORIA SKUTERÓW

Skuter wodny to nic innego jak rodzaj motorówki, służącej początkowo do uprawiania sportu i rekreacji. Pierwsze skutery o nazwie Amanda Water Scooter wyprodukowała brytyjska firma Vincent Motorcycle Company już w roku 1955. Była to jednoosobowa maszyna z silnikiem o pojemności 200 cm³. Jednakże firma upadła, zanim uruchomiła w pełni produkcję swojego wynalazku⁴.

Po kilku latach prób konstruowania skuterów, związanych zarówno z wyborem materiału do budowy kadłuba, jak i z wykorzystaniem rodzaju napędu, pod koniec lat 70.

ubiegłego wieku firma Bombardier, doświadczona w produkcji skuterów śnieżnych, wyprodukowała skuter See Doo. Niestety i ten prototyp nie spełnił wymagań, które przed nim stawiano. Produkcję pierwszego stojącego skuteru, z silnikiem o pojemności 400 cm³, rozpoczęto dopiero w roku 1974, kiedy to uważany za ojca skutera wodnego, Clayton Jacobsen II, uzyskał patent na napęd strugowodny i podpisał umowę z japońską firmą Kawasaki⁵.

Pierwsza produkcja otworzyła furtkę dla rozwoju i produkcji różnych tego typu pojazdów poruszających się na wodzie za pomocą napędu strugowodnego. Skutery ewoluowały pod względem pojemności silnika, techniki poruszania się na nich (ze stojących do siedzących) i liczby miejsc (dwo- i trzyosobowych). W latach 90. ubiegłego wieku silniki dwusuwowe ustąpiły miejsca czterosuwowym, czyniąc skutery wodne łatwiejszymi w eksploatacji. Ciągłe zmiany technologii i trendy światowe, m.in. w ekologii, wyznaczyły nowy kierunek dla rozwoju skuterów wodnych. Obecnie dostępne są już skutery o napędzie elektrycznym, które wcale nie ustępują miejsca tym spalinowym (fot. 2). Eksperymentu z zastosowaniem silnika elektrycznego w skuterze wodnym podjął się węgierski start-up, Narke Jet Ltd. W 2018 r. na targach Cannes Yachting Festival zaprezentował prototyp swojego PWC (Personal Watercraft), model Narke Electrojet GT45⁶. Moc silnika to 71 kW, co zapewnia rozwijanie maksymalnej prędkości 75 km/h i umożliwia 1,5 godziny niezapomnianych wrażeń na wodzie.

Zalety skuterów wodnych, czyli ich niewielkie zanurzenie, duża zwrotność oraz przyspieszenie, sprawiły, że zaczęto wykorzystywać je nie tylko do zabawy, ale również do ratownictwa wodnego. W latach 90. jedna z czołowych zawodniczek mistrzostw świata w skuterach wodnych Shawn Alladio w Kalifornii (fot. 3) zainicjowała wykorzystanie skuterów w ratownictwie przy zabezpieczaniu wyścigów skuterowych. Tak powstała K38 – organizacja o zasięgu międzynarodowym, która wyznaczyła standardy ratownictwa skuterowego na świecie⁷.

Fot. 2. Skuter elektryczny Narke GT95.

Źródło: A. Rejs, *Narke GT95 – elektryczny skuter*, [//yachtsmen.eu/wp-content/uploads/2021/03/Narke8-2.jpg](https://yachtsmen.eu/wp-content/uploads/2021/03/Narke8-2.jpg) / [dostęp: 18.01.2024 r.].

SKUTERY WODNE

Fot. 3. Shawn Alladio K38.

Źródło: SurferToday, Shawn Alladio: the discreet woman who saves big wave surfers, <https://www.surfertoday.com/surfing/shawn-alladio-the-discreet-woman-who-saves-big-wave-surfers> [dostęp: 12.06.2024 r.].

SKUTERY WODNE W RATOWNICTWIE WODNYM W POLSCE

Ratowanie tonącego to wielkie zagrożenie dla osoby, która się tego podejmie. Woda to żywioł, a różnorodność akwenów wpływa na wiele zmiennych podczas akcji ratunkowej. Aby szlachetna postawa podczas udzielania pomocy osobie w wodzie nie zakończyła się poświęceniem własnego życia przez ratownika, niezbędna jest nie tylko znajomość problematyki, odpowiednie wykształcenie, ale również sprzęt. Na to, czy akcja się powiedzie, ma wpływ wiele czynników. Najważniejszy z nich to czas.

Skutery w ratownictwie wodnym pojawiły się na początku XXI w. i są coraz bardziej popularne, a na niektórych akwenach wręcz niezbędne. Szczególnie wymagające zbiorniki wodne z rejonami tzw. płytkowodzia – jak np. plaże nadmorskie, potrzebują zastosowania sprzętu o wyjątkowych możliwościach. Użycie skuterów wodnych pozwala na pływanie z dużą prędkością po wodach o niskim stanie, co umożliwia sprawne podjęcie akcji i bezpieczną ewakuację osób z wody. Dzięki dodatkowemu wyposażeniu skutera w platformę ratow-

niczą zespoły ratownicze działają z jeszcze większą skutecznością. Pierwsze specjalistyczne szkolenie dla ratowników z wykorzystaniem skuterów odbyło się w 2008 r. w Rowach. Szkolenie to przeprowadzone zostało przez włosko-polską kadrę instruktorską – operatorów K38⁸. Obecnie prowadzone są centralne szkolenia specjalistyczne WOPR, tzw. ratownictwo z użyciem skutera wodnego. Szkolenie to trwa 22 godziny dydaktyczne. Zakres szkolenia obejmuje:

- budowę skutera oraz zasady manewrowania jednostką,
- wyposażenie osobiste operatora K38 oraz skutera ratowniczego,
- przygotowanie skutera do pracy oraz jego obsługę eksploatacyjną,
- wodowanie skutera,
- równowagę i balans na skuterze,
- techniki ratowania poszkodowanego aktywnego i pasywnego z użyciem skutera ratowniczego,
- symulowane akcje ratownicze z użyciem skutera ratowniczego.

Po ukończonym szkoleniu i zdanym egzaminie kursant zdobywa międzynarodowy certyfikat operatora skutera ratowniczego K38 Rescue International (poziom 3).

W ratownictwie skuterowym najlepiej sprawdzają się jednostki trzyosobowe. Wpływa na to ich duża stateczność na wodzie oraz wystarczająca ilość miejsca dla załogi. O ile marka skutera nie ma znaczenia, to jego moc jak najbardziej. Doświadczeni instruktorzy z LifeGuard

Fot. 4. Skutery z platformami ratowniczymi w Bazie Szkoleniowej w Kalu.
Zdj. K. Czerwińska.

Gdynia stwierdzają, że 100 KM to minimalna wartość dla zapewnienia wystarczającej mocy nautycznej jednostki motorowej. Dodatkowym elementem przy skuterze ratowniczym jest możliwość podpięcia platformy ratowniczej (LIFESLED), którą można zastosować w każdych warunkach (ma dużą wyporność oraz absorbuje wibracje podczas pływnięcia), a także w ratownictwie lodowym i surfingowym.

SKUTERY W POLICJI POLSKIEJ

Ogólna charakterystyka skuterów wodnych w Policji

Pierwsze skutery wodne w Policji pojawiły się w Komisariacie Rzecznym Policji w Warszawie, ale wyłącznie na zasadach testowania ich przydatności do służby, i były to skutery firmy Yamaha. Nigdy jednak nie weszły do floty stołecznego komisariatu specjalistycznego. Dopiero w 2009 r. dwa skutery wodne Yamaha VX z platformami ratowniczymi wzbogaciły flotę szkoleniową Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Od tego czasu skutery wodne zaczęły zasilać poszczególne komendy wojewódzkie Policji. I tak na koniec roku 2023 były:

- 2 skutery w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Szczecinie,
- 1 skuter w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Olsztynie,
- 2 skutery w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy,
- 2 skutery w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Białymstoku,
- 2 skutery w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Poznaniu,
- 1 skuter w Komendzie Wojewódzkiej Policji zs. w Radomiu,

- 2 skutery w Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu,
- 2 skutery w Centralnym Pododdziale Kontrterrorystycznym Policji „BOA” Komendy Stołecznej Policji w Warszawie,
- 2 skutery w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, w Bazie Szkoleniowej w Kalu.

Jeśli chodzi o specyfikację policyjnych skuterów wodnych, to nie jest ona jednolita. W policyjnej flocie mamy skutery firmy Yamaha (10 sztuk) oraz SeaDoo Bombardier (6 sztuk). Prawie każdy skuter ma inną specyfikację, jeśli chodzi o model, pojemność silnika, moc silnika oraz liczbę miejsc czy udźwig. Jednakże moc silnika we wszystkich skuterach wykorzystywanych w Policji nie jest mniejsza niż 100 KM, tj. ok 74 kW. Skuter używany w ratownictwie powinien posiadać dostateczną moc – 100 KM zapewnia wystarczające właściwości nautyczne jednostki motorowej⁹.

Niezbędne uprawnienia do kierowania skuterami wodnymi w Policji

Głównym i niezbędnym uprawnieniem do pełnienia służby na wodzie w Policji jest patent żeglarski młodszego sternotorzysty. Uprawnienie to może zostać uzyskane poza służbą lub w ramach kursu specjalistycznego prowadzonego dla policjantów wykonujących zadania na terenach wodnych i przywodnych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Sternotorzysta żegluga śródlądowej to osoba, która w imieniu armatora (właściciela) kieruje statkiem i załogą, nadzoruje i odpowiednio ponosi odpowiedzialność za statek, przewożone osoby i ładunek oraz bezpieczeństwo żegluga. Patent żeglarski sternotorzysty żegluga śródlądowej uprawnia do kierowania tzw. małym statkiem (w tym skuterem wodnym) oraz łodzią przewożową o napędzie mechanicznym. Jest to patent zawodowy na wodach śródlądowych.

Fot. 5. Skuter na wyposażeniu Bazy Szkoleniowej w Kalu. Zdj. K. Czerwińska.

SKUTERY WODNE

Fot. 6. Skuter wodny KWP Olsztyn, KPP w Giżycku.
Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Giżycku, Czerwcowy weekend na wodzie. Podsumowanie, <https://gizycko.policja.gov.pl/o06/aktualnosci/106762,Czerwcowy-weekend-na-wodzie-Podsumowanie.html> [dostęp: 18.01.2024 r.].

Fot. 7. Skutery wodne o mocy silnika 230 KM.
Źródło: I. Liszczyńska, KWP – Policjanci wodniacy na skuterach, <https://www.policja.pl/pol/aktualnosci/177752,KWP-Policjanci-wodniacy-na-skuterach.html> [dostęp: 12.06.2024 r.].

Fot. 8. Ćwiczenia z platformą ratowniczą podczas kursu w Bazie Szkoleniowej w Kalu. Zdj. K. Czerwińska.

dowych wydawany przez urzędy żeglugi śródlądowej, co różni go od patentu sternika motorowodnego, który jest patentem amatorskim wydawanym przez Polski Związek Motorowodny i Narciarstwa Wodnego.

W ramach szkoleń dla policjantów wodnych, tj. kursu specjalistycznego dla policjantów wykonujących zadania na wodach i terenach przywodnych oraz kursu specjalistycznego dla policjantów prowadzących łódzie służbowe w trudnych warunkach atmosferycznych, przeprowadzane są zajęcia z obsługi i manewrowania skuterem wodnym wraz z platformą ratowniczą. Stanowią one jednak niewielką część poszczególnych kursów.

Dla porównania w ratownictwie wodnym prowadzone są centralne szkolenia specjalistyczne, w tym szkolenie z zakresu ratownictwa z użyciem skuteru ratowniczego na poziomie stażysty bądź operatora¹⁰. Szkolenie to obejmuje 22 godziny dydaktyczne w 3-dniowym systemie szkolenia, a jego celem jest przygotowanie ratownika do wykonywania działań w zakresie ratownictwa wodnego z użyciem skuteru ratowniczego w stopniu potrzebnym do udzielenia pomocy na akwenach wodnych. Szkolenie obejmuje nauczanie i doskonalenie technik ratowniczych nieobjętych programami kursów na poszczególne stopnie ratownicze. Absolwent tego szkolenia, po jego pozytywnym zaliczeniu według karty umiejętności, uzyskuje specjalizację operatora skuteru ratowniczego i jest przygotowany do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa wodnego przy użyciu skuteru ratowniczego, a w szczególności do:

- 1) pełnienia funkcji operatora skuteru ratowniczego:
 - a) posługiwania się skuterem z platformą lub bez niej podczas akcji ratunkowej,
 - b) kierowania zespołem ratowniczym podczas akcji ratunkowej;
- 2) znajomości zasad:
 - a) prowadzenia skuteru z platformą i bez niej,
 - b) manewrowania skuterem w różnych warunkach hydrologicznych,
 - c) przygotowania skuteru do postoju chwilowego, nocnego i zimowania,
 - d) przygotowania skuteru do transportu,
 - e) wydawania poleceń i komend jako kapitan statku,
 - f) autoratownictwa.

Absolwent posiada wiedzę i umiejętności w zakresie:

- 1) autoratownictwa i autoasekuracji;
- 2) udzielania pierwszej pomocy zgodnie z ustawą z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 652);
- 3) prowadzenia działań ratowniczych w ramach systemu KSRG, Państwowego Ratownictwa Medycznego i innych systemów bezpieczeństwa państwa;
- 4) zasad współpracy z podmiotami używającymi jednostek pływających¹¹.

Zalety i wady skuterów wodnych oraz ich przydatność w Policji¹²

Jednostki, które na swoim wyposażeniu posiadają skutery wodne, bardzo pozytywnie je oceniają. Do najczęściej wymienianych zalet należą:

- z uwagi na niewielkie rozmiary skutery wodne mogą być sprawnie przemieszczane z miejsca na miejsce i wodowane niemal w każdym miejscu, co wpływa na usprawnienie patrolowania akwenów mniej dostępnych;
- niewielkie zanurzenie jednostki, specyfika strugowodnego napędu, a także mobilność i zwrotność pozwalają na wykorzystanie skuterów na wodach o niskim stanie wody;
- szybkość przemieszczania się jednostki pozwala na adekwatną reakcję na popełniane wykroczenia i przestępstwa;
- skuter może być wykorzystywany w trudnych warunkach atmosferycznych i wymagających akwenach z uwagi na zafalowanie, prądy czy pływy;
- skuter wyposażony w platformę ratowniczą podnosi efektywność i skuteczność akcji ratowniczej;
- skutery wodne są oszczędne w eksploatacji, jeśli chodzi o zużycie paliwa.

Z wad natomiast wymieniane są najczęściej:

- duże wymagania w zakresie umiejętności od sternika poruszającego się na skuterze;
- duże zmęczenie fizyczne sternika przy dłuższym użytkowaniu oraz mniejszy komfort użytkowania przy skrajnych warunkach atmosferycznych;
- zwiększone ryzyko zamoczenia lub utracenia niezbędnych podczas służby przedmiotów, jak notatnik służbowy, bloczek mandatowy itp. z uwagi na brak możliwości ich zabezpieczenia (małe i nieszczelne bakisty);
- brak centralnych szkoleń zawodowych (policyjnych) dla operatorów skuterów wodnych;
- brak uregulowań prawnych (policyjnych) umożliwiających wyposażenie funkcjonariuszy wykonujących zadania służbowe na skuterach wodnych (tj. w pianki, buty i rękawice neoprenowe, kaski itp.).

dy bezpieczeństwa na wodach ogólnodostępnych. Należy uwzględnić tu nie tylko ujednolicenie sprzętu oraz niezbędne dodatkowe wyposażenie, włączając w to strój ochronny, ale również odpowiednie wyszkolenie na poziomie centralnym.

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145), art. 1 ust. 2 pkt 2.

² Zarządzenie nr 1386 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę na wodach i terenach przywodnych (Dz. Urz. KGP z 2013 r. poz. 71), § 3.

³ Tamże, § 6.

⁴ Wynalazki i odkrycia, *Skuter wodny*, <https://wynalazki.andrej.edu.pl/wynalazki/32-s/1375-wodny> [dostęp: 18.01.2024 r.].

⁵ M. Matejowski, A. Jarosiewicz, J. Friedenberger, *Ratownictwo wodne z użyciem skutera wodnego*, Słupsk–Gdynia 2010, s. 12.

⁶ A. Rejs, *Narke GT95 – elektryczny skuter*, <https://yachtsmen.eu/2021/narke-gt95-elektryczny-skuter/> [dostęp: 18.01.2024 r.].

⁷ M. Matejowski, A. Jarosiewicz, J. Friedenberger, *Ratownictwo wodne z użyciem skutera wodnego*, s. 13.

⁸ Tamże, s. 5–6.

⁹ Tamże, s. 25.

¹⁰ WOPR, *Centralne szkolenia specjalistyczne WOPR, patenty i uprawnienia przydatne w ratownictwie wodnym*, http://zgwoopr.eu/images/Zestawienie_CSS_i_Patentow.pdf [dostęp: 4.03.2024 r.].

¹¹ WOPR, *Program szkolenia przygotowującego specjalistę operatora skutera ratowniczego*, http://zgwoopr.eu/images/PROGRAMY_CSS/05.2._Program_szkolenia_Ratownik_na_skuterze_z_platform%C4%85_-08.pdf [dostęp: 4.03.2024 r.].

¹² Wiedzę na temat przydatności skuterów wodnych w Policji, ich zalet i wad zaczerpnięto z opinii koordynatorów wodnych poszczególnych komend oraz instruktorów Zespołu Wodnego Zakładu Szkoleń Specjalnych Centrum Szkolenia Policji w Legionowie.

WNIOSKI

Praca policji wodnej nierozzerwalnie związana jest z udzielaniem pomocy osobom tonącym. Woda jednak to nieobliczalny żywioł. Aby nieść ratunek w obliczu zagrożenia, niezbędne są nie tylko umiejętności, ale również odpowiedni sprzęt. O powodzeniu akcji ratunkowej w dużej mierze decyduje również czas, którego upływ działa na niekorzyść tonącego. Dla osoby udzielającej pomocy w wodzie takie wyzwanie to ogromny wysiłek fizyczny i psychiczny. Aby zminimalizować obciążenie wynikające z tych czynników, konieczne jest ciągłe doskonalenie, treningi pływackie oraz wyposażenie techniczne ratownika/policjanta. Pojawienie się skuterów wodnych zrewolucjonizowało wodniacki „światek”. Za tymi zmianami podąża ratownictwo wodne, dostosowując się do wymagań, jakie się przed nimi pojawiły.

Wydaje się, że wyposażenie jednostek wodnych w skutery wodne jest wręcz pożądane, aby skutecznie dostosować organy ścigania do szybkiego rozwoju turystyki motorowodnej, a także aby zapewnić najwyższe standar-

Summary

The use of a water scooter in the work of water police

The work of the water police is inextricably linked with providing assistance to drowning people. However, water is an incalculable element. In order to bring rescue in the face of danger, not only skills are necessary, but also the right equipment. Equipping water units with water scooters is even desirable to effectively adapt law enforcement agencies to the rapid development of motorboat tourism, as well as to ensure the highest safety standards on public waters. Except for motorboats, water policemen use cars, ATVs, hovercraft, propeller-driven boats, and even bicycles and drones. In 2019, the first water scooters in police colors – fast and agile jet-propelled craft – were introduced at the Water Police Station in Poznań. By the end of 2023, there were more than a dozen of them for the whole of Poland, including 2 scooters at the Police Training Center in Legionowo – at the Training Centre in Kal.

Thumaczenie: Katarzyna Olbryś